

Nr 44.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bestridande av kostnaderna för installation av ett ångturbinaggregat i kraftcentralen å Kungsholms fort inom Karlskrona fästning; given Stockholms slott den 25 januari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 januari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDEÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER. LEVINSON. VENNERSTRÖM LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vennerström anför:

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 oktober 1934 har *marinförvaltningen* gjort framställning angående bestridande av kostnaderna för installation av ett ångturbinaggregat i kraftcentralen å Kungsholms fort inom Karlskrona fästning samt därvid anför följande.

Den å Kungsholms fort befintliga kraftcentralen hade visat sig mindre ekonomisk i drift. Orsaken härtill vore följande.

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 1 saml. Nr 44.

Kraftkällorna utgjordes — frånräknade några äldre huvudsakligen som reserv stående maskiner — dels av en 100 hästkrafters dieselmotor, som direkt dreve tvenne generatorer vardera om 33 kilowatt dels av tvenne ångmaskiner av äldre, synnerligen oekonomisk konstruktion, drivande två generatorer å 20 respektive 6.5 kilowatt, och vilka erhöle ånga från stora ångcentralen å fortet. Dessa senare måste på grund av sin höga ångförbrukning och föråldrade konstruktion betecknas såsom kassabla. De hade ej heller varit i bruk på de sista tre åren utan endast stått i reserv. På grund härav alstrades för närvarande hela det erforderliga kraftbehovet av det stora dieselmotoraggregatet, vilket sålunda dels lämnade energi för laddning av ackumulatorbatteriet, som huvudsakligen komme till användning nattetid, dels tillgodosåge energibehovet från klockan 7 till klockan 21 inom fortet.

Belastningen å kraftstationen vore emellertid synnerligen låg under större delen av året; endast då övningar med strålkastare förekomme, stege den över 25 kilowatt. Nattetid överstege belastningen under vanliga förhållanden sällan 6—8 kilowatt. Såsom förhållandena nu vore, måste, för att tillgodose detta relativt ringa kraftbehov, den stora dieselmotorn om 66 kilowatt hållas i gång 14 timmar per dygn. Om de båda omoderna ångmaskinerna utbyttes mot en ångturbin, direkt kopplad med en generator på 30 kilowatt så arbetande, att den i de båda 60 kvm. ångpannorna alstrade ångan om 8 kilograms tryck i ångturbinen reducerades till 1.5 kilogram, vilket vore det mot värmebehovet svarande arbetstrycket, skulle den på detta sätt alstrade elektriska energien kunna framställas till en beräknad kostnad av cirka 0.5 öre per kilowatt-timme, enär ångförbrukningen för kök och uppvärmning ungefär motsvarade ångturbinens behov. Den genom dieselmotoraggregatet alstrade energien beräknades däremot kosta cirka 3 öre per kilowattimme i tillverkning.

Om sålunda ett ångturbinaggregat med en 30 kilowattgenerator anskaffades, skulle denna kunna tillgodose den normala strömförbrukningen i fortet. Ekonomien skulle härvid kunna bliva synnerligen god, då avloppsången som nämnts skulle användas för koknings- och uppvärmningsändamål. Dieselmotorn skulle då icke behöva hållas i gång för den dagliga driften, utan endast då strålkastarövningar påginge. Härigenom undvekes förslitning av detta relativt dyrbara aggregat. Dessutom torde i dagliga driften de vid dieselcentralen tjänstgörande maskinisterna kunna disponeras för annan tjänst. Den direkta besparingen genom insättande av ett 30 kilowatt ångturbinaggregat beräknades vid en årlig energikonsumtion av omkring 73,000 kilowattimmar till cirka 1,800 kronor per år. Kostnaderna för ett sådant aggregat med inkoppling uppginge till omkring 12,000 kronor; detsamma torde sålunda vara amorterat på cirka 6 $\frac{1}{2}$ år.

För närvarande påginge vissa ombyggnadsarbeten inom ångcentralen i samband med uppförande av en ny manskapsbarack å Kungsholms fort, och det vore därför önskvärt, om nu ifrågasatt installation kunde komma till utförande i samband med dessa arbeten.

För driften av kraftcentralen å Kungsholms fort finnes ej någon särskild räkenskapstitel såsom fallet vore med exempelvis den självförsörjande kraftcentralen i Vaxholm. Medel från någon förnyelsefond vore således ej i detta fall tillgängliga.

Då emellertid ett utbyte av maskineriet, enligt vad förut anförts, ur ekonomisk synpunkt vore önskvärt, hade marinförvaltningen velat bringa förhållandet till Kungl. Maj:ts kännedom, med framhållande att det i ett fall som detta syntes ämbetsverket lämpligt, att medel för ändamålet finge disponeras av det anslag, som bestrede driftkostnaderna för kraftcentralen i fråga, och vilket anslag således efter skedd modernisering av kraftcentralen skulle få tillgodogöra sig den beräknade årliga besparingen i driftkostnaderna på omkring 1,800 kronor.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att för bestridande av kostnaden för installation av ett ångturbinaggregat i kraftcentralen å Kungsholms fort måtte få disponeras 12,000 kronor från ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. för budgetåret 1934/1935.

Enligt den föreliggande framställningen avses, att två inom kraftcentralen å Kungsholms fort befintliga, såsom kassabla betecknade ångmaskiner för alstrande — jämte en 100 hästkrafters dieselmotor — av elektrisk energi inom fortet skola utbytas mot ett nytt 30 kilowatt ångturbinaggregat. Detta ångturbinaggregat beräknas kunna producera erforderlig energimängd för den regelmässiga förbrukningen; vid sådant förhållande förutsättes, att den därvarande dieselmotorn, som för närvarande är kontinuerligt i drift, endast skall behöva hållas i gång, då särskilt stor energiförbrukning äger rum, exempelvis vid avhållandet av strålkastarövningar.

Departements-
chefen.

Av utredningen i ärendet framgår, att den utav marinförvaltningen föreslagna anskaffningen av ett nytt ångturbinaggregat skulle medföra en i förhållande till engångskostnaden ej oväsentlig minskning av utgifterna för den elektriska försörjningen inom Kungsholms fort. På grund härav och i betraktande jämväl av vad ämbetsverket anført rörande önskvärdheten utav, att installationen av det nya aggregatet kan ske i samband med pågående ombyggnadsarbeten i därvarande ångcentral, finner jag mig böra tillstyrka, att medel för ändamålet, högst 12,000 kronor, i enlighet med ämbetsverkets förslag anvisas att utgå från det för innevarande budgetår under avdelningen sjöförsvaret uppförda förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. Emellertid synes mig ärendet böra underställas riksdagens prövning.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för installation av ett ångturbinaggregat i kraftcentralen å Kungsholms fort må av det under avdelningen sjöförsvaret för budgetåret 1934/1935 anvisade förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. disponeras ett belopp av högst 12,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.